

ENTREVISTA: José Montilla*

"Es pot ser optimista i estar emprenyat"

XAVIER BOSCH I DAVID GONZÁLEZ

AVUI, 1.12.07

El president José Montilla va rebre l'AVUI al seu despatx de la Generalitat aquest dijous, quan es complia el primer any del govern d'Entesa i a 48 hores de la manifestació de Barcelona pel dret a decidir arran del caos de les infraestructures. Montilla respecta el malestar ciutadà però demana confiança.

Un any i un dia. Gaudint o patint?

Gaudint. A vegades patint, però gaudint. Globalment gaudint.

¿S'ho imaginava, això de ser president de la Generalitat?

Hi ha coses que t'imagines... i després no disten gaire del que pensaves. Però sempre la realitat supera les previsions o les suposicions.

Si tornés a començar, digui una cosa que faria diferent del que ha fet...

No hem comès grans errors, però segur que hi ha coses que les podríem haver fet millor.

Deia aquesta setmana al Parlament: "Potser estic jo més emprenyat que molts que aniran a la manifestació". Què l'emprenya?

M'emprenya que els serveis públics, tot i que no siguin competència ni els gestioni la Generalitat, no funcionin. M'emprenya l'apagada que es va produir, que és responsabilitat de les empreses. M'emprenya que hi hagi molta gent que necessiti més temps per anar a la feina.... o per treballar o per estudiar. Perquè la nostra obligació, la dels poders públics, és donar serveis de qualitat a la gent.

¿Té la sensació que des de fora li han aigualit la seva gestió durant aquest primer any? ¿Amb coses que no depenen directament de la Generalitat?

Certament, no depenen del govern de la Generalitat. No gestionem Rodalies, ni fem les obres de l'alta velocitat, i Endesa és una empresa

privada. Però són temes que ens preocupen i ens ocupem de la seva solució.

Vostè també és el màxim dirigent d'un partit, el PSC, que és membre del govern d'Espanya i que sí que gestiona totes aquestes coses.

No, totes aquestes coses, no. Algunes sí, però d'altres corresponen a altres administracions o empreses. A cadascú la seva responsabilitat. Per sobre de la meva adscripció partidària hi ha la meva responsabilitat com a president de Catalunya, en el bo i en el dolent. Nosaltres no gestionem aquests serveis, però he estat el primer a demanar disculpes als ciutadans de Catalunya. Perquè és la nostra obligació.

José Manuel Lara va dir a Madrid que un 95% dels catalans estan emprenyats. Tants?

No n'hi ha tants. Hi ha una part que sí, i amb raó. La majoria dels catalans no estan emprenyats, però una part important, la gent que pateix un mal funcionament dels serveis públics, sí que ho està, i és normal.

Quan acabi la legislatura el 2010, el català emprenyat com estarà?

Em dedico a la política i no a la quiromància. Jo treballaré d'aquí al 2010 perquè els ciutadans d'aquest país es puguin sentir més orgullosos de ser-ho amb uns serveis públics que funcionin millor. I es pot ser optimista i estar emprenyat. Jo sóc optimista, puc estar emprenyat en un determinat moment, però optimista. I vull que l'optimisme es consolidi amb un país més modern, amb millors infraestructures, amb més autogovern, amb un Estat de benestar reforçat. No ens podem deixar arrossegar pel pessimisme, perquè estem posant les bases d'un futur millor.

President, què l'emprenya més políticament: els atacs que rep de CiU o la presència dels seus socis de govern d'ERC i ICV a la manifestació?

M'emprenya més el que preocupa els ciutadans, com el funcionament dels serveis públics. Cadascú pot anar a les manifestacions que vulgui si ho creu convenient. Ara, és més coherent que hi vagi qui no és el primer cop que va sota una pancarta semblant. I no és tan coherent que hi siguin aquells que són responsables en gran part del que ha succeït, perquè han governat 23 anys aquest país col·laborant amb els governs centrals, en l'última etapa del govern de Felipe González i després en

l'etapa de govern del PP. Aquests sí que tenen mala memòria i una actitud oportunista, perquè són responsables de la manca d'inversió que avui denuncien. La inversió no s'improvisa en dos dies i ara s'està fent el que s'hauria d'haver fet abans. Amb els governs de CiU és quan menys s'ha invertit a casa nostra.

Vostè ha retret a Artur Mas que no hagués anat a manifestacions durant la Transició. Això és greu?

No, això no és greu. Ho dic perquè a mi no m'agrada donar lliçons, però tampoc no tolero que segons qui me'n doni. El senyor Mas deia en una entrevista que evidentment no em negava que jo fos català -i no penso donar-li les gràcies per això-, però que jo no era catalanista. Jo era catalanista i defensava aquest país, el seu autogovern i les seves institucions sent de la mateixa edat que ell, molts més anys abans que ell i quan érem pocs els que defensàvem les llibertats democràtiques d'aquest país. Per tant, lliçons no.

En diuen govern d'Entesa. ¿L'entesa entre els socis ha estat excel·lent, ha estat bona o és millorable?

Ha estat bona, però com totes les coses, és millorable.

Els consellers d'ERC han fet bon dat?

Han fet la seva feina. No han fet bon dat... Han fet la seva feina, i bé.

El seu vicepresident, Josep-Lluís Carod-Rovira, ha posat la data del 2014 per a un referèndum que no sé fins a quin punt l'incomoda...

Sé distingir entre les posicions de partit, un partit que és republicà i independentista, i el programa de govern que hem pactat, on ni figura aquesta data, ni la independència ni la república, igual que no hi figura la consecució del socialisme. És un govern de tres partits i és un sol govern, de tres partits amb sensibilitats i programes coincidents per a aquest període però amb objectius a llarg termini diferents. Si no, estaríem tots junts al mateix partit.

¿Els meus fills, o els seus, veuran un dia una Catalunya independent?

No ho sé. Ja li he dit que em dedico a la política i no a la quiromància. Per tant, no..., això no ho sabem.

No ho descarta...

Miri, si analitzem la història, hem vist al llarg dels segles moltes coses a molts països. Jo no sé el que passarà. Jo sé per a què treballa.

¿Actituds com les de la senyora Magdalena Álvarez ajuden a superar la desafecció envers Espanya que vostè ha denunciat recentment a Madrid?

Totes les actituds que puguin sonar provocadores, o que tinguin un excés de possible arrogància, no són positives, les tingui qui les tingui. Hi ha hagut altres actituds, també, no exclusivament d'aquesta persona que vostè cita sinó d'altres dirigents d'altres formacions polítiques, que tampoc ho són. Una mica més d'humilitat a la política és el que cal. I ho dic en general, hi insisteixo.

Hi ha una certa sensació que el PSC i la presidència de la Generalitat s'han mostrat més solidaris amb el govern del senyor Zapatero que el govern del senyor Zapatero amb vostès...

Doncs no ho sé. Aquesta és una sensació de vostè, i dir que això és majoritari... Hauríem de consultar al poble de Catalunya si és que té aquesta sensació. Jo crec que no.

Si es compara l'actitud que han tingut els diputats del PSC a Madrid i al Parlament de Catalunya amb les peticions de dimissió que no han recolzat i la de la senyora Álvarez...

M'interessa més l'actitud del govern d'Espanya i del seu president que no la d'un membre del govern. En el tema de Rodalies, el govern espanyol està fent el que toca. I hem començat a parlar del traspàs a la Generalitat, que s'hauria d'haver fet fa anys.

Fa anys que se'n demana el traspàs, amb mocions al Congrés incloses...

Sí, però quan es pactava a Madrid, i al Majestic, hi havia coses més prioritàries..., encara que no sé quines. Perquè si parlem d'inversió o de finançament, la inversió de la legislatura dels quatre anys del Majestic és inferior a la que el 2007 farà l'Estat a Catalunya o la que va fer el 2006. No sé on eren els grans avantatges. Suposo que guardaven relació amb el suport del PP a la governança de Catalunya, al govern de CiU.

Al 2008, què li demana per a Catalunya?

Serà l'any de continuar desplegant l'Estatut i serà l'any que hem de trobar una fórmula per a un nou finançament més just per a aquest país.

Deu ser per la crisi de creixement, però la veritat és que estem fent curt de les 3 M: metges, mestres i mossos.

Estem contractant més metges, mossos i mestres que mai. Aquest any són prop de 7.000 places que s'han convocat d'ensenyants. El 2003, l'últim any que va governar CiU, la convocatòria no va arribar a 500... I ja començàvem a tenir problemes, perquè la immigració no va començar amb l'arribada de Pasqual Maragall. No s'havia obert ni una sola aula d'acollida, el 2003, i ara en tenim 1.200. Els recursos sempre són insuficients, però els números canten: estem invertint com mai en sanitat, en educació, en benestar social, en habitatge... L'any passat, les despeses destinades a habitatge van créixer més d'un 40% i aquest any més d'un 30%. Mai havien crescut tant.

Què està fallant a Catalunya perquè anem al darrere en ensenyament i al davant en consum de cànnabis?

Això del cànnabis... No sóc consumidor, no sé d'on surt aquesta estadística... Que som a la cua de l'ensenyament no és veritat.

Només tenim per sota Andalusia...

Qui ho diu, això?

L'informe PISA...

L'informe PISA no es presenta fins al dia 4 oficialment. I aquest any analitza exclusivament la competència científica.

...en un 70%. I en un 15% matemàtiques i en un 15% més la comprensió lectora...

Òbviament no quedem molt ben parats en comparació amb altres territoris que no tenen immigració, per exemple..., però no estem tan malament. Estem millor que la mitjana i davant de països com Noruega i Itàlia. Som una mica masoquistes. Ens agrada parlar del que va malament, dir que dolents que som, que no sortim del pou... És millorable, però en un context com el que hem tingut, amb un increment tan substancial d'alumnes procedents de tots els països del món, que parlen dotzenes de llengües... Déu n'hi do!

¿Catalunya ha patit de massa macramé i pocs colzes els últims anys?

No tinc res en contra del macramé... ni de la plastilina. Ara, dit això, calen més colzes, més autoritat als centres, una carrera acadèmica amb més incentius, més autonomia als centres, més recursos i més avaluació. La societat, que és qui paga, ha de tenir la possibilitat d'avaluar allò a què es destinen molts diners. Milers de milions d'euros....

Fa uns dies, parlant de les infraestructures, feia l'al·legoria que el vestit ens ha quedat esquistat i ens tiben les costures... ¿El problema no deu ser que el sastre el tenim a 600 quilòmetres?

El sastre no, el subministrador d'algunes peces sí. Amb tots els respectes: la inversió que hem de fer no l'ha de fer exclusivament l'Estat.

La Generalitat sí que ha invertit...

No. Els últims anys la Generalitat està invertint, però l'any 2003 invertia la meitat que ara.

De fet, ara tenen el pressupost més alt que hi ha hagut mai.

Només faltaria que anés a menys! Però, en quatre anys doblar el volum d'inversions... L'Estat no les ha doblat. La Generalitat invertirà el 2007 i el 2008 més que l'Estat en infraestructures. El volum d'inversió que estem fent és històric, i ho diuen estudis d'organitzacions no precisament filosocialistes, com el Foment del Treball; el problema és que s'ha començat tard. Per això, hi ha qui té molt poca autoritat per criticar, perquè hi té moltíssima responsabilitat.

¿El seu govern, quina proposta té per a la T-Sud del Prat?

La proposta que figura en el programa és la d'un consorci amb participació públicoprivada. De les administracions i el sector privat.

Què li sembla la idea de l'economista Ramon Tremosa que "el Prat serà la T-5 de Barajas"?

Això torna a ser quiromància... És obvi que la T-Sud o la T-4 les han de fer les administracions, però les utilitzen les empreses, que actuen en funció de la lògica de mercat. Un dels aeroports que més creixen a

Europa és el de Barcelona. Encara podrà créixer més i ja ha passat el de Roma, el de Munic...

En capacitat sí, però en vols transoceànics no tant...

Això depèn del mercat. N'hi ha des de Barcelona i des de Madrid que s'han obert i s'han tancat perquè la gent no agafava l'avió.

Sap la data que arribarà el TGV?

Aviat, però no em preocupa si és el mes que ve o l'altre. Em preocupa més el funcionament de Rodalies.

Quan arribi el TGV, ¿s'ha de tallar la cinta, s'ha de fer festa?

Si em preocupa poc la data, això encara menys.

¿El preocupa quan s'adjudicarà el traçat entre Sants i la Sagrera? Perquè això s'està endarrerint...

Tenen mesos per adjudicar, i som dins dels terminis.

Fa l'efecte que ho estan endarrerint esperant que passin les eleccions del mes de març...

Jo no tinc aquesta informació.

¿Tampoc ho estan endarrerint per la por que puguin haver creat els esvorancs de Bellvitge, les esquerdes al Prat? Això, a l'Eixample, amb edificis al damunt, pot ser molt perillós...

El terreny i les circumstàncies són molt diferents. El terreny on s'ha produït l'esvoranc és en un punt per on passen tres línies: Rodalies, a sota Ferrocarrils de la Generalitat i a sota l'alta velocitat.

El traçat, per tant, és definitiu...

Evidentment. Està aprovat i ho van signar al seu moment el govern del PP a Madrid, el govern de Jordi Pujol i l'alcalde de Barcelona Joan Clos. I els edificis ja hi eren.

Parlem del finançament. ¿Quadrar el sudoku és prioritari per a aquest 2008?

Jo no he de quadrar el sudoku, no és la nostra responsabilitat. El que vull és un finançament just per a Catalunya i el d'ara no ho és.

¿És partidari que es publiquin les balances fiscals?

No hi tinc res en contra, però primer hauríem de tenir clar quina metodologia usem que sigui acceptada per tothom. D'estudis n'hi ha més d'un i més de dos... I diuen coses diferents.

Hi ha dues metodologies que el ministeri actual d'Economia accepta...

No, no n'hi ha cap.

N'hi ha dues, president.

Dues vol dir que no n'hi ha cap. Si donen resultats diferents... No hi ha una metodologia, i estaria bé que hi fos, perquè així no es qüestionarien els resultats. En qualsevol cas, es posaria en evidència el nostre dèficit fiscal.

Diu que està disposat a "anar fins on calgui perquè es respecti i es compleixi el que diu la llei" en el finançament. "Fins on calgui" què vol dir?

Evidentment, respectant les regles de la democràcia i de l'Estat de dret, és una expressió per dir que defensaré l'autogovern de Catalunya i la voluntat dels seus ciutadans.

Segons l'Estatut, el nou acord de finançament ha d'estar enllestit l'agost del 2008. ¿Aleshores el Tribunal Constitucional ja haurà resolt el futur de l'Estatut?

No depèn de mi l'agenda del Tribunal Constitucional. No ho sé.

Aleshores tenim un problema, president, perquè si ens posem a negociar una cosa que no se sap ben bé si té una base estatutària clara...

No! Ens hem de posar a negociar sobre la base del que diu l'Estatut, que és una llei vigent, a veure si ho té clar tothom. I per tant és obligació de tothom, del govern d'Espanya i del de Catalunya, complir-lo. Està recorregut, sí, i hi ha moltes lleis recorregudes..., però això no vol dir que no s'apliquin.

Tot i que no es dedica a la quiromància, sí que deu estar preparat per si el TC debilita aquest Estatut. Deu tenir allò que en diuen un pla B...

Els plans B mai s'expliquen. Sempre s'ha de treballar pels millors escenaris possibles i s'ha d'estar preparat per als pitjors. Jo treballo pel millor escenari possible, que és el d'un Estatut constitucional i que el tribunal acabarà declarant constitucional, perquè crec que ho és.

Vostè ha dit que l'Estatut ens el juguem a les eleccions del 9 -M. ¿Fins a quin punt és greu que el TC sigui tan poc imparcial i estigui tan polititzat?

És molt greu. El PP no ha acceptat les regles del joc i ha bloquejat la renovació del Consell General del Poder Judicial i ara intentarà bloquejar també la del Constitucional. Amb l'Estatut estan intentant guanyar al tribunal el que no van guanyar ni al debat parlamentari, ni a les urnes, ni, aquí, al referèndum.

¿Ara que ho veu com a president, s'ha encomanat una mica de la desafecció? Per la catalanofòbia, pel que ha hagut de patir aquest any...

Jo he estat objecte de les campanyes més dures de determinats sectors de la dreta política i mediàtica espanyola contra dirigents polítics catalans dels últims anys. Però no m'afecta ni em debilita en les meves conviccions ni obligacions amb Catalunya, ni en la necessitat de ser persistents respecte d'Espanya.

¿Una majoria absoluta del PSOE seria bona per a Catalunya?

Això també és fer política-ficció.

Potser no hi som tan lluny...

D'una majoria absoluta? Si mirem els resultats de les últimes convocatòries a Europa, a Espanya i a Catalunya, crec que cada cop n'hi haurà menys. Som en una societat més plural, més complexa, i això es tradueix també en el mapa polític.

El 14 de març del 2003 la diferència entre el PP i el PSOE, al capdavant, es va fer a Catalunya i Andalusia. ¿El PSC se sent obligat a repetir aquells resultats?

Tothom mirarà de millorar els resultats electorals. Absolutament tothom. Per tant, el PSC, legítimament, també ho farà.

¿En la propera legislatura, el PSC tindrà grup parlamentari propi al Congrés de Diputats?

Nosaltres mai no hem renunciat a tenir grup parlamentari propi.

Però no el tenen...

No el tenim però mai hem renunciat a tenir-lo.

De què depèn que el tinguin en la propera legislatura?

Del fet que el PSC consideri que és el moment de tenir-lo i de les limitacions legals que pugui haver-hi.

¿Quan sentim que al conseller Antoni Castells li agradaria que fos així, vol dir que el PSC ho està considerant?

Al PSC hi ha molta gent a qui li agradaria. I gent a qui no li agradaria, també. En tot cas, això és un tema que fixarà la seva direcció.

¿Maragall té prou motius per estar empipat per donar-se de baixa del PSC?

Això l'hi haurien de preguntar a ell.

L'altre dia va morir Paco Candel. Vostè és l'altre català que ha arribat més lluny, políticament parlant. Se sent prou reconegut?

Evidentment que sí, per moltes raons. Sóc el primer català que accedeix a la presidència de la Generalitat sense haver nascut a Catalunya, de la Generalitat moderna. N'hi va haver altres nascuts a fora, fins i tot un italià, un francès i un parell de bisbes andalusos que van ser presidents de la Generalitat. I un noble que va viure a Cornellà, que era propietari del castell i va ser president de la Generalitat el 1473. Em sento molt reconegut.

I vostè, com està de salut? Ser president amb una agenda tan atapeïda no deu ser fàcil...

Jo, de salut, bé. He tingut problemes en el passat, però ara estic bé.

¿Li és gaire incòmode haver viscut a la Casa dels Canonges en la mudança de casa de Sant Just Desvern?

Sempre és un problema, però ja hi estic acostumat. Vam estar dos anys i mig a Madrid vivint-hi de dilluns a divendres. Gangues de l'ofici...

M'han dit que li costa dormir...

De sempre m'ha costat, no és d'ara. No és perquè els problemes facin que dormi poc. Ve de molt lluny, això.

* José Montilla és president de la Generalitat de Catalunya.